

CIVISTI

Citizen Visions on Science, Technology and Innovation – Kansalaisten visiot tieteestä, teknologiasta ja innovaatioista

Mitä **ongelmia** tulevaisuuden Euroopassa on ratkaistavana? Mitkä **yhteiskunnan piirteet** tulevaisuuden Euroopassa koetaan tärkeinä? Millaisia **tavoitteita** Euroopan yhteisön kehitykselle tulisi asettaa? Näitä ja monia muita kysymyksiä selvitetään CIVISTI-hankkeen kahdessa kansalaiskyselyssä, jotka toteutetaan seitsemässä Euroopan maassa.

Hankkeen kuvaus

CIVISTI-hankkeessa kartoitetaan seitsemän Euroopan maan (Tanska, Itävalta, Flander/Belgia, Suomi, Malta, Bulgaria, Unkari) kansalaisten tulevaisuusnäkemymiä ja tunnistetaan niiden pohjalta tieteen, teknologian ja innovaatioiden kehittämisen kannalta keskeisiä haasteita.

Hankkeen tavoite

Yhteiskuntamme muuttuu nopeasti monen tekijän seurauksena. Globalisaatio, uudet teknologiat, monikulttuuriset yhteiskunnat, viestintävälineiden kehitys, ympäristön ja ilmaston haasteet, uudet energiamuodot, lisääntyvä hyvinvointi ja kulutus ovat esimerkkejä tekijöistä, jotka muokkaavat rajusti yhteiskuntaamme. Merkittävä osa muutoksesta tapahtuu tieteen, teknologian ja yhteiskunnan rajapinnassa. Toisinaan on epäselvää, millaiset tarpeet ohjaavat tieteen ja teknologian kehitystä ja miten kehitykseen liittyviä epävarmuuksia hallitaan yhteiskunnan ja yksilöjen hyvinvoinnin parhaaksi.

CIVISTI-hankkeessa tavoitteena on kehittää uusi kansalaisten kuulemiseen perustuva ennakointimenetelmä. Hankkeen perusideana on, että oikein metodein toteutettu kansalaiskuuleminen auttaa rakentamaan entistä tarkoituksenmukaisempia ja yhteiskunnallisesti kestävämpiä tutkimusohjelmia.

CIVISTI-hankkeen tuloksena syntyy

- luettelo uusista ja esiin nousevista kysymyksistä, jotka koskevat eurooppalaisen tieteen ja teknologian tulevaisuutta
- uusia vaihtoehtoja EU:n tutkimuksen puiteohjelmien suuntaamiseen
- uudenlainen osallistumismenetelmä, joka kehitetään ja toteutetaan seitsemässä EU:n jäsenvaltiossa pidettävänä kansalaispaneelina (visiot), joiden pohjalta asiantuntijat ja sidosryhmät työstävät toimintasuosituksia.

Menetelmä

CIVISTI-hankkeessa kootaan seitsemässä Euroopan maassa kansalaispaneeleita, joiden avulla selvitetään kansalaisten tulevaisuuteen liittyviä mielikuvia, toiveita ja huolia. Menetelmänä on keskusteleva työpajaprosessi, jossa tietolähteinä käytetään johdantoaineistoa sekä asiantuntijoiden ja sidosryhmien tietämystä. Keskusteluissa on kaksi yhtä tärkeää tulevaisuusnäkökulmaa:

1. Millaisia haasteita kansalaiset odottavat tulevaisuudelta, ja millaisen tutkimuksen avulla näihin haasteisiin pystytään vastaamaan (eksploratiivinen näkökulma)?
2. Millaisten tulevaisuuden visioiden ja toiveiden tulisi ohjata eurooppalaista tutkimusohjelmaa (normatiivinen näkökulma)?

Kansalaisten tulevaisuuskäsityksiä selvitetään seuraavankaltaisin kysymyksin:

- Millaisia **ongelmia** tulevaisuuden Euroopassa joudutaan ratkaisemaan?
- Mitä ovat tärkeimmät mutta toistaiseksi havaitsematta jääneet **tarpeet** palvelujen ja hyödykkeiden tarjonnalle?
- Millaisia ovat tulevaisuuden **konfliktit**?
- Mitkä tekijät lisäävät tai vähentävät **yhteiskunnan eheyttä** tulevaisuudessa?
- Mitkä ovat tärkeimmät pitkän aikavälin haasteet sosiaaliselle, taloudelliselle ja ympäristön **kestävyydelle**?
- Millaisia tiedollisia ja taidollisia **valmiuksia** Eurooppalaisen yhteisössä tulisi kehittää?
- Mitä **vahvuuksia ja mahdollisuuksia** tulevaisuuden Euroopalla on tai pitäisi olla?
- Mitkä **yhteiskunnan piirteet** koetaan tärkeiksi tulevaisuuden Euroopassa?
- Millaisia **tavoitteita** eurooppalaisen yhteiskunnan kehitykselle pitäisi asettaa?

Mihin Euroopan kansalaisten kuulemista tarvitaan?

Kansalaisten kuuleminen täydentää muita tutkimustapoja monin tavoin:

- Kansalaisten osallistuminen lisää asiantuntijatyöhön nojaavan päätöksenteon demokraattista uskottavuutta.
- Tiedon merkitys ja ymmärrettävyys kasvaa, kun tieteellisiin havaintoihin välittyvät arkielämän kokemukset ja "hiljainen tieto".
- Kansalaiset ovat riippumattomia tieteeseen ja teknologiaan usein liittyvästä oman edun tavoittelusta, mikä lisää tutkimuksen puolueettomuutta ja uskottavuutta.
- Kansalaisten kuulemiset auttavat tekemään yhteiskunnallisesti kestäviä ratkaisuja. Kansalaiskuulemiset voivat tuovat esille esimerkiksi yhteiskunnallisia jännitteitä, joiden ennakointi voi johtaa kestävämpiin päätöksiin.
- Kuulemisprosesseissa kansalaiset tarkastelevat usein asiakysymyksiä omien kokemustensa ja elinympäristönsä näkökulmasta. Tämä auttaa hahmottamaan päätettävänä olevien asioiden monimutkaisuutta ja niihin liittyviä näkökulmaeroja.
- Kansalaisten rooli voi olla samanlainen kuin valamiehien rooli oikeudessa: ollakseen vakuuttavia asiantuntijoiden on esitettävä selkeät perustelunsa, mikä lisätä samalla analyttisen prosessin läpinäkyvyyttä.

CIVISTI-hankkeen tavoitteet

CIVISTI-hankkeen tulokset liittyvät suoraan FP7 Tiede yhteiskunnassa -ohjelman Blue Sky Research -tutkimushakuun.

Ensinnä hankkeessa luodaan katsaus tulevaisuuden **tarpeisiin, huoliin ja visioihin** pitkällä aikajänteellä. Visioita rakentavat seitsemän eurooppalaisen jäsenvaltion kansalaiset, joita ohjataan pohtimaan tulevaisuutta eri kannoilta. Pohdinnan tavoitteena on tuoda esiin tulevaisuuteen liittyviä näkökohtia, jotka ovat uusia tai joita ei ole vielä yleisesti tunnustettu päätöksenteon kannalta merkittäviksi. Visiot itsessään ovat tulos, sillä ne antavat viitteitä tieteen ja teknologian kehitykseen vaikuttavista tulevaisuustekijöistä.

Toiseksi hankkeessa kehitetään analyyttinen malli, jonka avulla kansalaisten visioista voidaan muokata ohjelmia tieteen ja teknologian kehittämiseksi. Prosessissa on mukana tutkimuksen ja tiedehallinnon asiantuntijoita ja sidosryhmiä. Näiden tehtävänä on tunnistaa kansalaisten visioiden pohjalta eri tieteenalojen tutkimukseen, teknologian kehitykseen samoin kuin tieteidenväliseen tutkimukseen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia. Tuloksena on **katsaus tieteen ja tutkimuksen mahdollisista uusista aihealueista** sekä tähän liittyvä **katsaus tulevaisuuden tutkimus- ja kehittämispolitiikan vaihtoehtoista**.

Kolmanneksi kansalaisia kuullaan uudelleen, jotta asiantuntijoiden laatimat ehdotukset uusista tieteen ja teknologian aihealueista ja politiikkavaihtoehtoista voidaan "vahvistaa" ja asettaa tärkeysjärjestykseen. Tuloksena saadaan **tieteen ja teknologian kysymyksiä ja suosituksia, joita kansalaiset pitävät tulevaisuutensa kannalta tärkeimpinä; suositukset on tarkoitettu sovellettavaksi EU:n tutkimuksen kahdeksannen puiteohjelman (FP8:n) valmistelussa**.

Neljänneksi CIVISTI-hanke auttaa **laajentamaan Euroopan ennakointikykyä**. Kansalaisten kuuleminen voi herättää huomiota sellaisillakin tieteen alueilla, joilla ei ole vielä yleisesti oltu tietoisia ennakoinnin kehityksestä – esimerkiksi politiikkatieteissä, demokratian tutkimuksessa sekä etiikan ja filosofian tutkimuksessa. Hankkeen tuloksia, metodologista lähestymistapaa ja kokemuksia levitetään aktiivisesti tiedeyhteisöön ja päätöksentekoinstituutioihin, jolloin tulevaisuuteen suuntautunut tutkimus saa lisää huomiota.

Viidenneksi **CIVISTI-hankeessa luodaan uusi kansalaisten kuulemiseen perustuva ennakointimenetelmä**. Tärkeä piirre tässä innovatiivisessa metodologisessa lähestymistavassa on suuri kustannustehokkuus. Parannus on merkittävä, kun menetelmää verrataan aiempiin kokemuksiin eri puolilla Eurooppaa tapahtuvasta kansalaisten osallistumisesta. Menetelmän avulla kansalaisten kuulemisia voidaan ehkä järjestää kaikissa jäsenvaltioissa huomattavasti aiempaa edullisemmin. Tärkeä syy tähän on internetissä olevan *sisällön koordinoituvuuden* innovatiivinen käyttö. Työkalu sitoo eri maiden ja hankkeen eri vaiheiden tapahtumat yhteen.

Kuudenneksi CIVISTI-hanke **tuottaa uusia tutkijoita mukaan** tulevaisuuteen suuntautuneeseen tutkimukseen. Hankkeeseen otetaan mukaan myös yhteistyökumppaneita ja osallistujia, joille ennakointi on uutta tai joilla on siitä vain vähän kokemusta. Tällainen osallistuja on esimerkiksi mielipidetutkimuksia tekevä P&K yritys. Yhteistyökumppanit saavat kokemusta tulevaisuuteen suuntautuneen tutkimuksen metodologisesta rakenteesta ja tällaisten tapahtumien kansainvälisestä koordinoinnista.

Hankkeen esittely

CIVISTI-hanke **kohdistuu eurooppalaiseen tiede- ja teknologiapäätöksentekoon**. Hankkeen lopuksi (tammikuussa 2011) järjestetään **politiikkatyöpaja**, joka antaa tulosten potentiaalisille käyttäjille mahdollisuuden keskustella hankkeen tuloksista, johtopäätöksistä ja

politiikkavaihtoehtoista. Brysselissä järjestettävä työpaja on tarkoitettu erityisesti eurooppalaisille tiede- ja teknologiapolitiikan suunnittelijoille ja päätöksentekijöille, mukaan lukien Euroopan parlamentti (STOA ja ITRE).

Hankkeen organisaatio

Hankkeen konsortioon kuuluu seitsemän yhteistyökumppania seitsemästä Euroopan maasta, ja sitä koordinoi Danish Board of Technology (DBT).

Yhteistyökumppanit:

Tanska	Teknologiraadet – The Danish Board of Technology	DBT	www.tekno.dk
Suomi	Kuluttajatutkimuskeskus	NCRC	www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/?l=en
Belgia	Instituut Samenleving en Technologie	IST	www.samenlevingentechnologie.be/
Malta	Malta Council for Science and Technology	MCST	www.mcst.org.mt/
Bulgaria	Applied Research and Communication Fund	ARC Fund	www.arcfund.net/index.php
Unkari	Median Opinion and Market Research Institute	Median	www.median.hu
Itävalta	Austrian Academy of Sciences, Institute of Technology Assessment	OeAW-ITA	www.oeaw.ac.at/ita/

Aikataulu

Touko–kesäkuu 2009 (16.5.–28.6.2009): Ensimmäiset kansalliset kansalaisten kuulemiset

Maaliskuu 2010 (23.–26.3.2010): Asiantuntijoiden/sidosryhmien työpaja

Lokakuu 2010 (1.–24.10.2010): Toiset kansalliset kansalaisten kuulemiset

Tammikuu 2011 (24–26.1.2011): Poliittikatyöpaja, Bryssel